

1001 motívum és díszítmény

A NÉPRAJZI MÚZEUM MOTÍVUMALKOTÓ ALKALMAZÁSA

Voronko Vera

Állítsd az ablakot teljes méretűre a jobb felhasználói élményhez!

— — —

A Motívumalkotó a budapesti Néprajzi Múzeum és a MOON42 informatikai cég közös projektje. Idén megkapta a Pixel Perfect Awards arany fokozatú díját Applikációk kategóriában, valamint szerepelt a 18. Velencei Építészeti Biennálé Magyar Pavilonjában is. Az alkalmazás bepillantást enged a Néprajzi Múzeum nagyra becsült, sokszínű műtárggyűjteményébe. Az intézmény a közel 225 ezer néprajzi tárgy mellett egyedülálló

fényképfelvételeket, kéziratokat, fotókat, népzenei és filmfelvételeket őriz. A Motívumalkotó nem csak a helyszíni érintőképernyős konzolon, hanem online is átélhető. Nagyobb felületen (monitor, tablet) teljesebb élményt nyújt a barangolásra, felfedezésre egy motívumtérképen találva magunkat. Itt, a rengeteg rajz közül egyre rákattintva, bemutakozik az eredeti műtárgy, sőt

továbbgörgetve szerepel számos tárgy és rajz, így a műtárgyak megismerésére több útvonalat választhatunk. Ezenkívül tematikusan (madár, felirat, címer stb.) vagy földrajzilag is rákeres-

hetünk. A térkép annyiban jobb, hogy játékosan segíti a memorizálást. A felgyülemlett motívumokat lírai értelemben egy színes bokkrétába szedhetjük. A „rajzbokkréták” szimmetrikusan szerkeszthető díszes terülminta formáját öltik magukra, a látványos kaleidoszkópszerű, térkitöltő Penrose-féle csempézés elvével, ahol az aperiodikus minta számtalan variációban rajzolódik ki. A hatféle kombináció mellett tükörszimmetriát

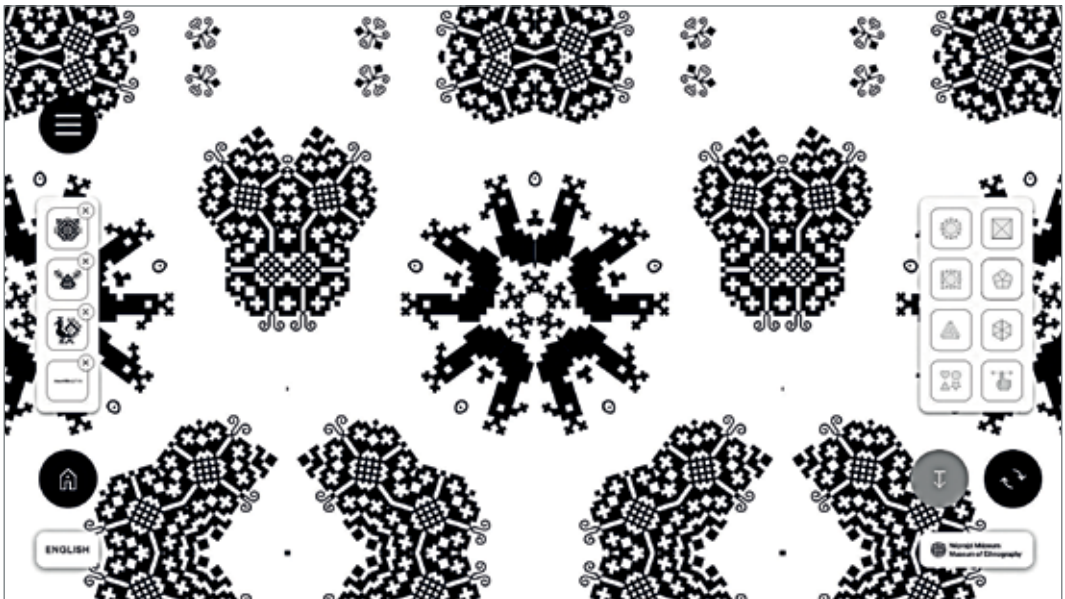

is választhatunk, és a képet letehetjük. ■ Az alkalmazásban többek között megvalósulhatott André Malraux „képzeletbeli múzeumának” virtuális változata, illetve Pólya György tanítása egy feladat variálásáról, amelynek lényege, hogy bizonyos emlékképeket felidézünk és beledolgozzuk a feladatba. ■ Ezt a gondolati szálat megragadva a bennünk felmerült néhány aszociációt és kérdést sorolunk fel.

Az aperiodikus csempézés egyik legújabb eredménye, hogy sikerült egyforma sokszögekkel lefedni a felszínt; ez részben egy nyomdász felfedezéséhez köthető (David Smith, Aperiodic monotile, 2023). A szimmetria alkalmazásával ráhangolódhatunk egy-egy tájegység vagy nép motívumainak rá jellemző kompozíciós megoldásaira. A nyomdászatban az AM rácsel forgatás egyik példája a moaré kialakulásának geometriája és a

hátrányos mintázat elkerülésének módjai. Grafikus szemmel a Motívumalkotó alkalmazásban szereplő kerámiák festett motívumait hogyan lehet a vektoros grafikára jellemző minőségben érzékeltetni. ■ Bonyolult megérteni egy tárgy(együttes) eredeti funkcióját, alkotójának, használójának közösségi szokásait, gondolatait, érzelmeit. Ha a tárgyat nagyobb idő- és térbeli távlatokba helyezzük, inkább átfogó összefüggéseket tudhatunk meg. Mégis e színes virágbokkrétán, amivel az alkalmazás megörvendtet bennünket, átdereng a régi és újabb korok emberének kétsége, fájdalma, hite, vágya, reménye és megannyi kérdése a csillagok felé.

Díszítmények rajzai és az alkalmazás felülete

Lepedővég hímzett díszítménye, felirata vektorgrafikus átíratban. (Eredetije: 1766. Magyarország, Moson megye, Pomogy. Néprajzi Múzeum gyűjteménye. Kendervászonra, barna szőrfonallal, szálánvarrott technikával hímzett felirat geometrikus elemekkel, pávákkal, madarakkal)

Képek forrása:
<https://motivumalkoto.neprajz.hu/>